

van personen buiten de V.U. tevens bestriden opvattingen van collega's binnen de V. U. Trouwens, wij spreken het reeds nu uit, dat wij het niet anders kunnen zien dan dat ook de verschijning van een brochure op de wijze gelijk zij tot nu toe het licht zagen, ook al zou die alleen maar gaan tegen opvattingen van een collega of collega's aan de Theol. Hoogeschool en die aan de Vrije Universiteit geheel buiten schot laten, wel degelijk valt onder de zorg van H.H. Curatoren. Een goede inter-academische verstandhouding komt ook de betrokken instellingen ten goede. En het tegenovergestelde is evenzeer het geval.

Wij vertrouwen, dat het vertrouwen van H.H. Curatoren op zijn minst gegrond is op het feit, dat zij van Prof. Hepp de toezegging hebben ontvangen, dat hij tegen geen enkelen collega meer in het publiek zal ageren op de wijze, gelijk hij tot dusver deed, en dat hij zich ook met collega's aan onze Theol. Hoogeschool en des noods met H.H. Curatoren dier inrichting zal verstaan, wanneer hij meent ernstige principiële afwijking bij een of meer te moeten constateren, alvorens tot eenige publicatie over te gaan.

Ons staat dan momenteel niet anders te doen dan rustig afwachten. Want we mogen natuurlijk na deze tweede publicatie van de zijde der H.H. Directeuren weer op een vervolg rekenen. En we hopen, dat dit vervolg nu niet tot Mei 1939 zal behoeven te wachten.

We zijn dankbaar, dat H.H. Curatoren hun volle aandacht blijken te geven aan de zaak, die ieder meelevend Gereformeerde bezig houdt, spreken ook gaarne uit, dat wij ervan overtuigd zijn, dat hun Curatorchap allesbehalve een sine-cura is en bidden hun van heeler harte de noodige wijsheid en voorzichtigheid toe, maar ook de evenzeer onontbeerlijke vastberadenheid en beslistheid; en geve de HEERE, onze God, dat hun bemoeiing niet ijdel blijke te zijn. Hem ter eer en onze Vrije Universiteit en heel ons Gereformeerd leven tot heil.

P. S. Men blijkt gevraagd te hebben, wie er toch wel achter ons optreden mocht staan. Wij verklaren bij deze, dat hoegenaamd niemand, van wat staat of kwaliteit ook, ons ook maar op eenigerlei wijze tot onze verklaring heeft gestimuleerd.

Namens den Ring Roermond-Venlo,

De J. GROEN Jr., praeses.
Ir D. W. VAN GELDER, secr.

Prof. Dr S. Greijdanus.

Naar wij vernemen is bij gelegenheid van het 40e eeuwfeest van het bekende college in Debrecen (Hongarije), dat de moederschool van de Universiteit aldaar geworden is, volgens bericht van den rector der Universiteit, aan Prof. Dr S. Greijdanus het eere-professoraat aangeboden bij gelegenheid van dit feest, in October te houden, zulks op voordracht van de theologische faculteit, de curatoren en de kerkelijke instanties. Wij verblijden ons in deze eervolle onderscheiding ten zeerste. Wij mogen ook namens onze lezers Prof. Greijdanus, die aan ons blad meermalen meewerkt, hartelijk gelukwensen.

K. S.

Vonkenbergs werk herdacht.

Onder groote belangstelling heeft deze week de Ned. Bond van J.V. op G.G. herdacht, hoe een halve eeuw geleden De J. E. Vonkenberg een aanvang gemaakt heeft met de organisatie van den Bond. Hoe is dit werk gezegend! Men kan ze in alle plaatsen herkennen, de mannen, die in hun jonge jaren opkwamen in en voor het verenigingsleven. Parallel met de actie, die op het terrein van het hoger onderwijs gezorgd heeft voor „officiëren“, liep nu dit werk, dat voor een „leger“¹⁾ zich inspande; en God heeft dezen arbeid doen wassen en in meer dan één opzicht ook helpen fundeeren. Wij verblijden ons daarover hartelijk. We gelooven, dat ons kerkelijk leven zonder dezen Bond een krachtcentrum zou missen, waaraan het toch groote behoefte heeft; en we hopen van harte, dat de leiding van den bond ook in de komende jaren zal doen wat Vonkenberg steeds gedaan heeft: uit eigen ogen zien, en niet vragen naar het geveene, niet vragen naar het getal, niet buigen voor de concrete situatie in een bepaalde tijds-spanne, doch de lijnen van het gereformeerde denken scherp trekken, onpartijdig afkeuren wat af te keuren valt ook in eigen kring; de vraag, die Christus stelt: „Wilt gijlieden ook niet heengaan?“ opzettelijk en nadrukkelijk de consciëntie voorleggen bij allen, die haar noodig hebben, en de uitkomst van dit gehoorzaamheidswerk overlaten aan Hem, die er vele beloften voor gegeven heeft.

We hopen dit met name in den tegenwoordigen tijd. Aan ongevraagde adviezen heeft het den Bond niet ontbroken in de laatste tijden. Enkele maanden geleden nog was er een hoogleeraar, die adviezen gaf tegen „smokkelaars“ (binnen-smokkelaars van nieuwe leiders n.l.). Of dit advies in de qualificatie van het door dezen schrijver gesignaleerde of gevreesde bedrijf de ziel der jongeren recht deed, zij aan zielekundigen overgelaten. Wij voor ons weten niet af van eenigen smokkelhandel in het verleden, niets ook van smokkelplannen in het heden. We weten wel, dat het goed zal zijn, als ook in de bondsleiding — dit begrip nu in zijn ruimsten omvang genomen — een ernstig streven wederom aan den dag treedt om de strakke lijnen van Vonkenberg vast te houden, zonder rechts of links te zien, of — naar binnen. Dit thetische werk zal vanzelf alle partijdigheid den pas afsnijden, en de vraag, of een waarschuwing tegen „smokkelaars“ soms ook een verkapte protectie van het lijdelijk verzet tegen het verzet tegen partijdigheid kan weren, automatisch overbodig maken.

Bij een jubileum pleegt men naar het verleden terug

te zien. Zoo nam ik ook in deze dagen weer eens inzage van de referaten, die op de verschillende bondsdagen van 1918, 1920, 1922, 1924 zijn gehouden. Twintig jaar geleden, dat is in 1918, sprak Prof. Grosheide over het onderwerp: „Wij blijven Gereformeerd“. Tot onzen troost ontdekten we daar, dat de hoogleeraar sprak van „gevaarlijke elementen“, die in „elke leer“ aanwezig zijn. Onwillekeurig dacht ik toen aan het alarm, dat Prof. Hepp, de waarschuwer tegen den smokkelhandel hierboven bedoeld, hies, o.m. ook naar aanleiding hiervan, dat hij in de vele pagina's schrift van ondergeteekende ook één, zegge één regel aantrof, waarin gesproken werd van een gevaar-gevaarlijken zegtrant in de gereformeerde belijdenis. Een troost vond ik het ook, dat Prof. Grosheide in hetzelfde referaat de jonge menschen (let wel, onze jeugd) er op wees, dat hij zulk een „gevaar“ zag „bijzonder in de leer van de gemeene genade of algemeene genade“. De hoogleeraar vond wel „dit leerstuk typisch Gereformeerd“, al kwam er ook bij Roomschen en Lutherischen iets „van dien aard“ voor, vond het ook begrijpelijk, „dat deze leer juist in de 19e eeuw met nieuwe kracht naar voren is gekomen en breed uitgewerkt“, maar achtte het toch noodig er op te wijzen, dat „bij de algemeene genade op 'genade' en niet op 'algemeen' de meeste nadruk behoort te vallen. Om het algemeene — aldus nog steeds Prof. Grosheide — „gaat het niet, maar om de genade.“ Enkele regels verder lezen we: „Daar is in deze leer meer, wat ik kan en mag doen, dan wat ik moet doen.“ „Alleen, wie steeds weer zijn uitgangspunt neemt in het centrum der bijzondere genade en vraagt, wat heb ik als geloovige te doen om God mijn dank te betalen voor de verlossing ontvangen in Christus' bloed, zal het leerstuk der algemeene genade recht kunnen gebruiken.“ In hetzelfde verband wees de referent er ook nog op, dat de „onder ons wel eens te ver gaande kultuurvereering“ een „misbruiken van de gemeene genade“ was.

Werden in deze week — maar het zal wel niet — dergelijke klanken gehoord op den Bondsdag, dan zou menig oor zich spitsen, en mogelijk iemand weer aan een smokkel-affaire denken. Dit laatste zou dan echter ook weer in dit geval overbodig zijn; want enkele regels later geeft de referent een omschrijving van de cultuur, ontleend aan Roessinghs „Persoonlijkheid en cultuur“ (1916); een omschrijving dus, welke allicht de referent zelf thans niet meer zou aanvaarden.

Wat ons in dit referaat interesseert, is de uitspraak van den referent, dat zulke vraagstukken, zij het dan ook op bepaalde wijze en met voorzichtigheid, ook de J.V. aangaan. „Ik jaag niet naar hooge dingen en toch geloof ik, dat ook in dezen kring over de pasgenoemde punten moest worden gesproken. Ik meen inderdaad, dat ook ons eenvoudige volk in al deze zaken een roeping heeft.“

Ondergeteekende meent het in 1938 ook; en het zal hem verblijden, als de leiding van den Bond in de toekomst bewijst, het daarmee eens te zijn geworden. Want tot de stellingen van Prof. Grosheide behoort ook de uitspraak, dat „een verkeerd opvatten van het leerstuk der algemeene genade“ aanleiding geeft tot „verslapping en achteruitgang“.

Twintig jaar geleden, — toen sprak in dezelfde vergadering Prof. Dr H. H. Kuyper. Hij betoogt, dat het gereformeerde leven een „eigen stijl“ heeft, „die niet straffeloos kan worden geschonden. Geen uitbouwswel van Engelsch Methodisme, geen torensplis van Duitsche Philosophie behoort bij ons Gereformeerd huis“. Enkele regels verder lezen we een waarschuwing tegen het „algemeen christelijke“, tegen „het christendom boven geloofsverdeelheid“. Of tegen de problemen-ziekte, „waarbij voor het contra en voor het pro evenzeer te pleiten valt“. Of tegen de „overdreven hoffelijkheid“, die bij de tegenstanders eerst het goede en ware waardeert, „terwijl eerst daarna de kritiek, die zeer beschelden en vooral zeer zacht wezen moet, volgen mag“. Maar, zoo zegt de hoogleeraar: „zoo wordt geen geslacht van besliste en kloeke Calvinisten gekweekt“. Ook niet in betrekking tot het „kerkelijk standpunt“, want te dézér zake gispt de referent den geest, die de „Synodale organisatie, door Groen van Prinsterer gevloeit als de oorzaak van alle ellende in de Kerk“, „heusch zoo erg niet“ vindt; den geest, die „met de Synodale machthebbers“ „beleefdheidskaartjes wisselt“.

Twintig jaar geleden, — in dezelfde vergadering weer één van die altijd prachtige openingsredenen van Vonkenberg met zijn waarschuwing o.m. tegen „zoetlieve conferenties met allerlei -anen en -isten“, die voor velen het ideaal zijn, en die „blijkbaar zeer goed zijn te verenigen met hatelikheden aan het adres van de eigenlijke broeders in den inniger zin des woords, die zich ook in de praktijk aan het beginsel wenschen te houden“.

En dan is daar twee jaar later weer Vonkenberg op het appél: „schuwt het subjectivisme als een brandnetelbos“.

Twee jaar later is er die Bondsdag in Haarlem, waarvan ik me nog herinner, hoe opgetogen men mij 'smiddags vertelde over de krachtige rede van Vonkenberg 'smorgens, zijn rede „tegen de valsche eenheid“, met name ook op paedagogisch gebied. Hoe indringend waarschuwt hij tegen het verlangen naar „een kern“, die langzamerhand ook den „bolster“ tot „kern“ zou maken; maar ach, hoe dikwijls heeft juist omgekeerd „de bast“ de „kern“ verbasterd!... 'Pots de terre en Pots de fer zouden met elkaar uit wandelen gaan, en — toen hebben niet zij den tijdgeest voor Christus gewonnen, maar heeft de tijdgeest hen al meer van het belijden de christendom vervreemd“.

Het is een genot, in deze oude stukken te bladeren.

En waar wij, met enkele publieke uittalingen van sommige vooraanstaande bondsfiguren voor oogen, alsmede met enkele lacunes ter plaatse waar een goede informatiedienst nuttig had kunnen werken eveneens voor oogen, het niet ondienstig achten, een halve eeuw na Vonkenbergs initiatief aan deze oude klanken te herinneren, daar worde in dit artikelje de ernstige begeerte onderkend om onzen welgemeenden gelukwensch te houden in den christelijken stijl. Het „welgemeende“ krijgt alleen daarin verificatie.

K. S.

Bijzondere Openbaringen en de Reformatoren.

Nu de vorige week in dit blad een artikel verschenen is over bijzondere openbaringen en de waardeering ervan bij onze vaders, zullen de lezers van „De Reformatie“ er misschien prijs op stellen daarbij ook nog het oordeel te vernemen van enkele Reformatoren.

Bij hun strijd om de volmaaktheid en genoegzaamheid van de Heilige Schrift hebben ze ook gestreden tegen mystieken van allerlei slag, die zich voor hun dienst van God beriepen op heimelijke openbaringen, verschijningen van engelen, of ook op een verschijning van den Christus zelf.

Reeds Luther heeft tegenover hen scherp positie gekozen. Dit spreekt te sterker, waar hij ten opzichte van den geheimzinnigen achtergrond der wereldgeschiedenis zich nooit geheel heeft kunnen onttrekken aan de vreemde verbeeldingen der Middeleeuwen met hun geloof aan spoken en booze geesten. In zijn „Tischreden“ staan daarover heel bizarre dingen. Men denke voorts ook aan de beklemmende geheimzinnigheden, die hij van de duivelen wist te verhalen. Ook bij de leer der engelen mist men de soberheid, waarmee later Calvin daarover zou handelen.

Toch verwerpt Luther met kracht alle geheimzinnigheden en buitennissigheden van hen, die voor hun bijzondere vroomheid zich op bijzondere openbaringen beroepen. Hij moet niets hebben van enige openbaring buiten het Woord Gods om en diskwalificeert alle gezichten en dromen, die daarop zouden deelen. Zoo verklaart hij: de duivel is een geweldige en wonderlijke geest, die heiden, zij, die waken of ook zij, die slapen, bedriegen kan. (bij Genesis 40: 16-19). En wanneer hij bij zijn verklaring van Genesis 6: 5, 6 spreekt over de onbegrijpelijkheid Gods, erkent Hij eerst, dat wij het wezen Gods niet kunnen uitvinden en dat Hij ons daarom zulke dingen heeft voorgelegd, die wij kunnen verstaan. En daarop verklaart hij: zij, die zich beroepen op verborgen openbaringen, heimelijke gezichten of bijzondere verlichting zullen of van Zijne Majesteit verdrukkingen lijden of in de dikte duisternis blijven, zóó, dat zij God niet kennen. Hij verwijst ter nadere adstructie naar Spreuken 4: 19: de weg der goddeloozen is als donkerheid; zij weten niet, waarover zij struikelen zullen.

Calvin is niet minder radikaal. Wel erkent hij, dat de profeten onder het Oude Testament dromen en gezichten hadden, maar wanneer hij bij Joël 2 of Handelingen 2 spreekt over de jongelingen, die gezichten zullen zien of de ouden, die dromen zullen dromen, is dit voor hem niet anders dan een omschrijving van het profetisch ambt aller geloovigen. Het is, dat zij in „de gemeenschap des verbands“ verlicht zijn met de „hemelsche wijsheid“, d.i. de leer der Schriften en daaruit spreken.

Kenmerkend voor zijn standpunt is voorts wat hij zegt in een preek over Job 4: 12-19. Eerst handelt hij over de heerlijkheid van het Woord Gods, dat wij in alle ootmoedigheid hebben te ontvangen. Hij verklaart vervolgens, dat wij er mee tevreden moeten zijn, dat God ons alleen door Zijn Woord onderwijst, zonder te vragen naar nieuwe gezichten, zooals er vele vrijgeesten zijn, die zouden willen, dat een Engel uit den hemel afdaalde en een of andere openbaring hun ten deel viel. Daarmee doen zij groot onrecht aan God, daar zij zich niet tevreden stellen met datgene, waarmee God zich zoo vertrouwelijk aan ons verklaart. Want wanneer wij de Schrift hebben is het zeker, dat niets ons ontbreekt, daar wij toch in het licht van het evangelie een volkomenheid van wijsheid hebben, zooals de heilige apostel Paulus dat aantoonst. Daar dit zoo is, toonen zij, die nog altijd geprikkeld worden met een ijdel verlangen naar eenige gezichten, dat zij nog nooit hebben verstaan wat de Heilige Schrift is. Laat ons dan tevreden zijn, dat het Gode heeft behaagd ons Zijn openbaring te geven zoowel door Zijn profeten als door onzen Heere Jezus Christus, Zijn Zoon; wetende, dat Hij daarmee een finaal einde voor ons gesteld heeft, zonder verder te gaan. En inderdaad — wij zien waar toe zij gekomen zijn, die zoo den rechten weg hebben willen verlaten en de grens wilden overschrijden: want vandaan is de schrikkelijke verwarring gekomen, die bij het pausdom is; dat is het ook, waarop de paus zijn geheele leer grondt. Want hij zegt, dat de apostelen niet alles hebben bekend gemaakt wat nuttig was voor de Kerk en dat de Heilige Geest is gekomen, opdat men nieuwe artikelen kon opstellen. Voorzover dus de paus en al zijn medeplichtigen zich niet gehouden hebben aan de zuiverheid van de Heilige Schrift, moest God ze wel verblinden met hun droomerijen... Dat is gekomen van hun duivelse nieuwsgierigheid, dat ze niet tevreden geweest zijn zich eenvoudig te laten leeren door de Heilige Schrift. Dat is het ook waarop vooral de godsdienst der Turken is gegrond: Mohamed heeft gezegd, dat hij het was, die een andere openbaring, buiten het evangelie om, moest brengen... Het eind van deze passage is: Dat wij dan van onzen kant volgen den regel, dien God gesteld heeft en dat we niet zoo vermetel zijn God te willen verplichten toe te geven aan onzen smaak of gril.

Goes.

W. H. VAN DER VEGT.

HET

Nog één over. En afloop. wekte hij welnu, was zijn als er aan zijn

Het sprak Prinsterer antwoordde die nobele merkt, leg wachtinge

Vurig h tot een ge Kerk gele een echte komen o den om v haar Hee der Kerk eenheid, c

Toch vangen, w vloed op twijfelde l ijkheid v vormde K

Velzen, d weel, heel de herstel schap twi gemeensch vruchtbaa ontwijfelb

Groen i in den st Glasbelde stelde.

In zijn zindhei scheiding, king aan en stelt h luiging te kerkgenoe

Maar te den gang scheidene Afscheidh dat de Af geworden vragen v denen zw hartig be naderi

doen. De liefde mo loovigen, i hoopt Gr En zijn b aangrijpet verwacht

„Doch, beschouw eigen ferr standpunt zamenwer scheidene denken d Hervormd heid; laat gebruiken verkregen voor ons onbekrom

Schriften, authentiel bescherm van buite hoedanigl heid verl

voeding, v in het we lijkheid d geestelijke hankelijkl van predi kondiging eischen e

wal tot zielen be in poging zultinden het oog l doen gelu zijn der het kerkg onwaarde

1) Aan D 2) Het R